

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2018. január 18.
(OR. en)

15317/07
DCL 1

CRIMORG 174
COPEN 162
EJN 37
EUROJUST 62

A MINŐSÍTÉS FELOLDÁSA

A dokumentum száma:	ST 15317/07 RESTREINT UE/EU RESTRICTED
Dátuma:	2007. december 14.
Új státusz:	nyilvános
Tárgy:	ÉRTÉKELŐ JELENTÉS A KÖLCSONÖS ÉRTÉKELÉS NEGYEDIK FORDULÓJÁRÓL: „AZ EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS GYAKORLATI ALKALMAZÁSA ÉS A TAGÁLLAMOK KÖZÖTTI MEGFELELŐ ÁTADÁSI ELJÁRÁSOK” A MAGYARORSZÁGRÓL SZÓLÓ JELENTÉS

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a fenti dokumentum minősítés alól feloldott változatát.

E dokumentum szövege megegyezik az előző változat szövegével.

RESTREINT UE

AZ EURÓPAI UNIÓ
TANÁCSA

Brüsszel, 2007. december 14.
(OR. en)

15317/07

RESTREINT UE

CRIMORG	174
COPEN	162
EJN	37
EUROJUST	62

ÉRTÉKELŐ JELENTÉS

A KÖLCÖNÖS ÉRTÉKELÉS NEGYEDIK FORDULÓJÁRÓL:

„AZ EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS GYAKORLATI ALKALMAZÁSA ÉS A TAGÁLLAMOK KÖZÖTTI MEGFELELŐ ÁTADÁSI ELJÁRÁSOK”

A MAGYARORSZÁGRÓL SZÓLÓ JELENTÉS

RESTREINT UE

TARTALOM

1.	BEVEZETÉS	3
2.	A HATÓSÁGOK ÉS A JOGALAP	4
3.	SZERVEZÉS ÉS GYAKORLAT – KIBOCSÁTÓ TAGÁLLAMKÉNT	10
4.	SZERVEZÉS ÉS GYAKORLAT – VÉGREHAJTÓ TAGÁLLAMKÉNT	17
5.	KÉPZÉSI RENDELKEZÉSEK.....	27
6.	VÉDELEMMEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK	27
7.	KÖVETKEZTETÉSEK	28
8.	AJÁNLÁSOK.....	35

MELLÉKLETEK

A.	MELLÉKLET A látogatások programja	38
B.	MELLÉKLET: A felkeresett személyek jegyzéke.....	39
C.	MELLÉKLET A rövidítések jegyzéke/szószedet.....	40

RESTREINT UE

1. BEVEZETÉS

- 1.1. Az 1997. december 5-i együttes fellépés elfogadását követően létrejött a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén tett nemzetközi kötelezettségvállalások nemzeti szintű alkalmazásának és végrehajtásának értékelésére szolgáló mechanizmus.
- 1.2. A luxemburgi elnökség által a kölcsönös értékelés negyedik fordulójának témájára vonatkozóan előterjesztett javaslat¹ megvitatását követően a multidiszciplináris munkacsoport 2005. július 11-i ülésén elfogadta a javasolt, nevezetesen a következő témát: „az európai elfogatóparancs gyakorlati alkalmazása és a tagállamok közötti megfelelő átadási eljárások”. A multidiszciplináris munkacsoport július 11-i ülésén megállapodtak arról is, hogy az értékelő kérdőívet a brit elnökség készíti el.
- 1.3. A tagállamok az európai elfogatóparancsról számottevő gyakorlati ismerettel rendelkező szakértőket jelöltek ki válaszul a multidiszciplináris munkacsoport elnökének a delegációkhoz intézett 2005. szeptember 9-i írásbeli kérésére².
- 1.4. A multidiszciplináris munkacsoport 2005. október 28-i ülésén jóváhagyta a kölcsönös értékelés negyedik fordulójára szánt értékelő kérdőívet. Az értékelési célkitűzések és maga a kérdőív a 14272/05 CRIMORG 131 COPEN 175 EJM 57 EUROJUST 77 dokumentumban található.
- 1.5. A multidiszciplináris munkacsoport 2005. október 28-i ülésén a 13824/05 dokumentumot, a kölcsönös értékelő látogatások felülvizsgált sorrendjét is megvitatta és jóváhagyta. Magyarország az értékelés negyedik fordulójában értékelendő tizennegyedik tagállam.

¹ 9602/05 - Irányadó vita a javasolt kölcsönös értékelésről.

² 6206/1/06 REV 1 - A 2006. évi ütemterv és a szakértők kijelölése.

RESTREINT UE

- 1.6. Az értékelés elvégzésével a következő szakértőket bízták meg: Eleni Loizidou (a kiadatási osztály vezetője, Főügyészi Hivatal, Ciprus), Charlotte Lauritsen (jogtanácsos, nemzetközi osztály, polgári jogi és rendészeti főosztály, Igazságügyi Minisztérium, Dánia) és Branislav Bohacik (a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés osztályának vezetője, Igazságügyi Minisztérium, Szlovák Köztársaság). Jelen volt továbbá két megfigyelő: Jürgen Kapplinghaus (KNSZ az Eurojust német hivatalánál) és Claudia Gualtieri (Európai Bizottság), a Tanács Főtitkárságával együtt.
- 1.7. Ezt a jelentést a szakértői csoport a Tanács Főtitkárságának közreműködésével, a 2007. július 2–5-i értékelő látogatás megállapításai alapján, valamint Magyarországnak az értékelő kérdőívre és a további információt igénylő írásbeli kérelmekre adott részletes és készséges válaszai alapján készítette el.
- 1.8. A jelentés a bűnvádi eljárás és a büntetőítélet tekintetében csak annyiban hivatkozik eltérő eljárásokra, amennyiben gyakorlati eltérés van a két eljárás között.
- 1.9. A szakértői csoport átfogó célja az volt, hogy értékelje a Magyarország által kibocsátó és végrehajtó tagállamként egyaránt működtetett és tapasztalt sajátos gyakorlati eljárásokat, és hogy értékelje a vonatkozó képzési rendelkezéseket és a védelemmel kapcsolatos kérdéseket a következtetések levonása és azon ajánlások megtétele előtt, amelyeket a csoport megfelelőnek ítélt az európai elfogatóparancs és megfelelő átadási rendelkezései esetleges további racionalizálásának és javításának előmozdítása érdekében.

2. A HATÓSÁGOK ÉS A JOGALAP

2.1. A HATÓSÁGOK

A magyar bírósági rendszer – az Alkotmánybíróságon kívül – az általános joghatósággal rendelkező bíróságok négy szintjét foglalja magában:

- 1 Legfelsőbb Bíróság
- 5 ítéltábla (regionális fellebbviteli bíróság);
- 19 megyei bíróság és a Budapesti Fővárosi Bíróság;
- 111 helyi bíróság (105 városi bíróság és 6 kerületi bíróság).

RESTREINT UE

Kizárólag ezek az általános joghatósággal rendelkező bíróságok játszanak szerepet az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos ügyekben. E téren egyedül egy fellebbezési szint létezik, az ítéletábrához, és nincs lehetőség a semmisség Legfelsőbb Bíróság előtti megállapítására¹.

A helyi bíróságok Magyarország nagyobb városaiban (105 városi bíróság) és Budapest kerületeiben (6 kerületi bíróság) találhatók. Illetékességük polgári, kereskedelmi és büntetőügyek elsőfokú bíróságként történő tárgyalására terjed ki. Általánosságban a bíróságok helyi illetékessége megegyezik a közigazgatási terület szerinti illetékességgel.

A megyei bíróságok (ideértve a Budapesti Fővárosi Bíróságot is) a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényben meghatározott bűncselekmények egyes típusaival (pl. emberölés, terrorcselekmény, emberkereskedelem) kapcsolatos ügyek elsőfokú bíróságként történő tárgyalásában illetékesek, valamint a helyi bíróságok határozatai ellen benyújtott fellebbezések másodfokon történő elbírálásában. Minden megyei bíróságon van egy büntetőügyekben joghatósággal rendelkező bíró (büntetőbíró).

Ítéletábra Budapesten, Debrecenben, Győrben, Pécsen és Szegeden van. E bíróságok illetékesek a helyi vagy a megyei bíróságok határozatai ellen benyújtott jogorvoslatokkal kapcsolatos ítéletek meghozatalában. Az ítéletábra jogosult arra, hogy felülvizsgálja a bizonyítékoknak a tárgyalást lefolytató bíróság általi értelmezését, annak a bizonyíték elfogadására vagy elutasítására vonatkozó határozatát és jogerős ítéletét. A legtöbb esetben lehetőség van az ítéletábra határozatának megtámadására a Legfelsőbb Bírósághoz benyújtott semmisségi fellebbezéssel.

Az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos ügyeket illetően az európai elfogatóparancsok büntetőeljárás céljából történő kibocsátásában illetékes hatóság a büntetőeljárásokban illetékes helyi vagy megyei bíróság, a büntetőítéletek esetében pedig a jogerős ítélet végrehajtásában illetékes büntetőbíró.

¹ Lásd azonban az alábbi 3.3. pontot a Legfelsőbb Bíróság 1/2005. jogegységi határozatának az európai elfogatóparancs formanyomtatványai kitöltésére gyakorolt hatásáról.

RESTREINT UE

A Fővárosi Bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az európai elfogatóparancsok végrehajtásával kapcsolatos döntéshozatalban. Az európai elfogatóparancsokat végrehajtó igazságügyi hatósági minőségében a Fővárosi Bíróság egyesbíróként jár el. A Fővárosi Bíróságon ötvennégy bíró foglalkozik büntetőügyekkel; közülük csupán néhányuk illetékes nemzetközi büntetőjoggal kapcsolatos ügyekben (európai elfogatóparancsok, továbbá az elítéltek kiadatásával és átszállításával kapcsolatos ügyek). Amennyiben a törvény másként nem rendelkezik, a Fővárosi Bíróságnak az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos ügyekben hozott határozatai ellen fellebbezésnek van helye, amelyet a Fővárosi Ítélőtábla bírál el.

A magyar ügyészség hierarchikus felépítésű, és a bíróságok szervezetét követve négy szinten szerveződik. Az ügyészség a következőkből áll:

- a Magyar Köztársaság legfőbb ügyészenek hivatala;
- 5 területi ügyészség (Budapesten, Debrecenben, Győrben, Pécsen és Szegeden);
- 20 megyei ügyészség (1 Budapesten és 19 a megyékben);
- 137 helyi ügyészség (a fővárosban és a megyékben).

Egyetlen országos illetékességű vádemelő egység létezik, nevezetesen a Központi Nyomozó Főügyészség, amely az ügyészségi nyomozás körébe tartozó, nagy jelentőségű nyomozásokat folytat (lásd alább).

A Magyar Köztársaság ügyészsége független, alkotmányos testület az államszervezetben. Az Alkotmányban foglaltak szerint az ügyészséget a legfőbb ügyész vezeti, akit a Parlament (Országgyűlés) választ meg hat évre a köztársasági elnök ajánlása alapján. Az Alkotmánybíróság megállapította¹, hogy a legfőbb ügyész és az ügyészség nincs alárendelve a Parlamentnek. A legfőbb ügyész politikailag nem felelős a parlamentnek az egyedi ügyekben hozott döntéseiért, és hivatali idejének lejártá előtt csak akkor menthető fel tisztségéből, ha bűncselekmény elkövetése miatt elítélték vagy többé nem alkalmas feladatai ellátására.

Az ügyészség gyakorolja a nyomozásról szóló törvényben meghatározott jogokat, részt vesz a bírósági eljárásokban, és felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett.

¹ Az Alkotmánybíróság 2004. február 16-i határozata.

RESTREINT UE

Az ügyész felügyel a rendőrség által saját vagy az ügyész kezdeményezésére lefolytatott nyomozások törvényességére. Az ügyész nyomozással kapcsolatos utasításait a rendőrségnek követnie kell, és nem lehet ellenük kifogással élni. A fentiek szerint egyes esetekben¹ a nyomozás az ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozik. A nyomozás célja, hogy az ügyészt elegendő információval lássa el a vádemeléssel kapcsolatos döntés meghozatalához.

A vádemelésre vagy az ügy megszüntetésére vonatkozó döntés az ügyész kizárólagos hatásköre². Csak hivatalból vagy panasz esetén utasíthatja magasabb rangú tisztviselő. Amennyiben az ügyész úgy dönt, hogy az ügyet bíróság elé viszi, e döntés ellen nem lehet kifogással élni, bár felmentés esetén az érintetteknek joguk van a panasz benyújtásához, amelyet egy felsőbb ügyész bírál el.

Magyarországon az ügyészi rendszer a legalitás elvére épül. A hatóságok ezért kötelesek eljárást kezdeményezni, és a törvényes feltételek fennállása esetén lefolytatni az ügyet.

A vádirat bírósághoz történő benyújtásával az ügy elér a tárgyalási szakaszba, amelynek során a vád és a védelem egyenlő erőviszonya elvének megfelelően a bizonyításfelvétel tekintetében az ügyész ugyanazon jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik, mint a védő, tekintettel az eljárásban betöltött eltérő helyzetükre. Az ügyésznek a vádemeléssel kapcsolatos monopóliuma továbbra is megmarad.

Az ügyésznek az európai elfogatóparancsok végrehajtásáról határozó Fővárosi Bíróság előtti tárgyalásokon való részvétele kötelező. Az ügyésznek a keresett személy átadására vonatkozó javaslata nem kötelező a bíróságra nézve.

¹ A büntetőeljárásról szóló törvény 29. §-a értelmében a nyomozás az ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozik abban az esetben, ha a bűncselekményt közjogi vagy nemzetközi jogi mentességet élvező személy, bíró, ügyész, bírósági és ügyészségi titkár és fogalmazó vagy magas rangú rendőrségi tisztviselő követte el, továbbá az e személyek ellen elkövetett egyes bűncselekményekkel és az igazságszolgáltatás elleni bűncselekményekkel kapcsolatos nyomozás is.

² Ezt a monopóliumot azonban korlátozza az úgynevezett magánvád léte.

RESTREINT UE

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium

A kerethatározat 7. cikkének (2) bekezdése értelmében az Igazságügyi Minisztériumot jelölték ki a az európai elfogatóparancsok hatósági továbbításáért és fogadásáért, továbbá az ezekkel kapcsolatos hivatalos levelezésért felelős központi hatóságnak. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumon (a továbbiakban: IRM) belül a Nemzetközi Büntetőjogi Főosztály felel az említett feladatok elvégzéséért.

A Nemzetközi Büntetőjogi Főosztály egyéb hatáskörökkel is rendelkezik, például a kölcsönös jogsegély, a kiadatási ügyek, a büntetőeljárások átadása, az elítéltek átszállítása, a jogalkotás és az emberi jogokról szóló európai egyezményrel kapcsolatos ügyek terén. A Főosztály tizenhét jogászból áll (beleértve a főosztályvezetőt és két helyettesét), közülük tízen rendszeresen foglalkoznak az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos ügyekkel.

A Magyar Rendőrségen belül működő Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központ (a továbbiakban: NEBEK) felelős a többi nemzetközi bűnüldöző szervezettel folytatott információ- és adatcseréért, az ezen információk feldolgozásáért és általában véve a magyar bűnüldöző szervezetnek a nemzetközi együttműködési ügyekben történő támogatásáért.

A NEBEK a következő egységekből áll: a Nemzetközi Információs Osztály, az INTERPOL Magyar Nemzeti Iroda, az Europol Nemzeti Iroda, a Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya és a SIRENE Iroda.

Az európai elfogatóparancsok kibocsátásához kapcsolódó ügyekben a NEBEK nyilvántartásba veszi a magyar bíróságok által kibocsátott európai elfogatóparancsokat, az információkat beviszi a körözött személyek országos adatbázisába, és az INTERPOL-on keresztül elvégzi a továbbítást a megfelelő tagállamokba. A gyakorlatban a NEBEK-et párhuzamos csatornaként az európai elfogatóparancsoknak a végrehajtó hatóságokhoz történő továbbítására is igénybe veszik.

Amikor Magyarország végrehajtó államként jár el, a NEBEK kezeli az INTERPOL-on/SIRENE-en keresztül terjesztett vagy az IRM által továbbított összes megkeresést annak érdekében, hogy mielőtt letartóztatás céljából megküldik a vonatkozó információkat a helyi rendőrségnek, elvégezzék a szükséges ellenőrzéseket és megállapítsák a keresett személy tartózkodási helyét. A NEBEK továbbá kapcsolatot tart fenn a Fővárosi Bírósággal és az ügyészséggel annak érdekében, hogy a keresett személy letartóztatását követő tárgyalásra a törvény által megszabott határidőn belül sor kerülhessen.

RESTREINT UE

A NEBEK felel minden ahhoz szükséges intézkedésért, hogy a keresett személy átadására sor kerülhessen.

A látogatás idején a szakértői csoportot arról tájékoztatták, hogy a végrehajtási jogszabályban az INTERPOL-ra történő jelenlegi hivatkozások helyébe a NEBEK-re történő hivatkozásokat kell léptetni.

2.2. A JOGALAP

- A 2003. évi CXXX. törvény az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről – Magyarország végrehajtási jogszabálya, amely 2004. május 1-jén lépett hatályba. A törvényt a 2005. évi CX. törvénnyel, a 2006. évi LI. törvénnyel és a 2007. évi XIII. törvénnyel módosították.

A látogatás idején a szakértői csoportot arról tájékoztatták, hogy a 2007. évi CV. törvény, amelynek 41. §-a módosításokat tett a 2003. évi CXXX. törvényen, 2007. augusztus 10-én lép hatályba. E módosításokat tükrözik a jelentés megfelelő részei.

A következő törvényeket kell alkalmazni az európai elfogatóparancson alapuló átadási eljárásokban, kivéve, ha a 2003. évi CXXX. törvény másként rendelkezik¹:

- az 1996. évi XXXVIII. törvény a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről;
- az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről;
- az 1998. évi XIX. törvény a büntetőeljárásról².

Az alábbiak szintén relevánsak:

- az 1999. évi LIV. törvény és a 2002. évi LIV. törvény a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről, a NEBEK működése és feladatai tekintetében;
- a főügyész 11/2003. határozata, amely részletes szabályokat állapít meg a rendőrség által folytatott nyomozások felügyeletére;
- a főügyész 12/2003. határozata, amely szabályozza az ügyészek bírósági feladatait.

¹ 2003. évi CXXX. törvény, 2. §.

² 2003. július 1-jén lépett hatályba.

RESTREINT UE

Az IRM tisztviselői arról tájékoztatták az értékelő csoportot, hogy az EU, valamint Izland és Norvégia között az EU tagállamai, valamint Izland és Norvégia közötti átadási eljárásról szóló megállapodás megerősítése alkalmából, 2007. június 27-én a köztársasági elnök indítványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz a kettős büntethetőség kérdésére („*nullum crimen, nulla poena sine previa lege*”) vonatkozóan, amely érintheti a kerethatározatot átültető belső jogszabályokat. A szakértők felhívták partnereik figyelmét a Bíróságnak az e kérdésben hozott, 2007. május 3-i ítéletére – *Advocaten voor de Wereld VZW kontra Leden van de Ministerraad* (C 303/05. sz. ügy).

3. SZERVEZÉS ÉS GYAKORLAT – KIBOCSÁTÓ TAGÁLLAMKÉNT

2006-ban a magyar igazságügyi hatóságok 115 európai elfogatóparancsot bocsátottak ki, valamennyit az INTERPOL-on keresztül továbbították, és ebből 55 végződött a kiadni kért személy tényleges átadásával¹.

3.1. HATÁROZATHOZATAL A KIBOCSÁTÁSRÓL

Büntetőeljárási ügyekben az európai elfogatóparancsok kibocsátásában illetékes igazságügyi hatóság a büntetőeljárásokban illetékes helyi vagy megyei bíróság, a büntetőítéletek esetében pedig a jogerős ítélet végrehajtásában illetékes büntetőbíró.

Nem létezik olyan külön eljárás, amellyel az illetékes bíróság az európai elfogatóparancs kibocsátására vonatkozó határozatot hozza. Ha az ügy a vádemelési szakaszban van, akkor a keresett személlyel kapcsolatos nyomozást vezető ügyésznek kell indítványt tennie. A vádemelést követően – a tárgyalási szakaszban – a bíróságnak nincs szüksége ilyen indítványra az európai elfogatóparancs kibocsátásához. A büntetőítéletek esetében sem szükséges ügyészi indítvány.

¹ Válaszok az európai elfogatóparancs gyakorlati működésével kapcsolatos mennyiségi információkról szóló kérdőívre – 2006, 8111/05 COPEN 75 EJN 23 EUROJUST 24.

RESTREINT UE

Az olyan büntetőeljárási ügyekben, amelyeknél közvetett bizonyíték támasztja alá azt a meggyőződést, hogy a kiadni kért személy egy másik tagállamban tartózkodik, az európai elfogatóparancs kibocsátható anélkül, hogy először belföldi elfogatóparancsot bocsátanának ki. A belföldi elfogatóparancs megléte ezért nem előfeltétele az európai elfogatóparancs kibocsátásának. Ilyen esetekben az ügyész általi vádemelést – amely nem az elfogatóparanccsal azonos joghatályú bírósági határozat – a magyar hatóságok úgy tekintik, hogy alapot nyújt az európai elfogatóparancs kibocsátásához; amit megfelelően jelölni kell a formanyomtatvány b) pontjában¹.

Amennyiben a formai követelmények teljesülnek, és a büntetés időtartama eléri az alsó határt, a legalitás elvének értelmében a bíróság arányosság vizsgálata alapján nem tagadhatja meg az európai elfogatóparancs kibocsátását.

A magyar bíróság által kibocsátott európai elfogatóparancsba nem foglalható járulékos bűncselekmény.

3.2. TÖBB MEGKERESÉS ESETLEGES FENNÁLLÁSÁNAK ELLENŐRZÉSE

A kibocsátó bíróság minden európai elfogató parancs egy példányát megküldi a NEBEK-nek^{2,3}. Az ugyanarra a személyre vonatkozó egyéb megkeresések fennállásának ellenőrzése érdekében a NEBEK ellenőrzi a körözött személyek országos adatbázisát⁴, amelyben szerepelnek az európai elfogatóparancsok, az INTERPOL-megkeresések és a belföldi elfogatóparancsok. Ha élő belföldi elfogatóparancsokat találunk a kiadni kért személy ellenében, akkor a NEBEK megküldi ezen elfogatóparancsok részletes listáját az IRM-nek, amely tájékoztatja az érintett igazságügyi hatóságokat azért, hogy ez utóbbiak saját eljárásukon belül európai elfogatóparancsot bocsáthassanak ki.

Ha korábbi európai elfogatóparancsra bukkannak vagy ha több bíróságnak van élő belföldi elfogatóparancsa ugyanazon személy ellen, nincs lehetőség arra, hogy ezeket összevonják egy olyan közös európai elfogatóparancsba, amely kiterjed mindazon lehetséges bűncselekményekre, amelyekkel az érintett személy terhelhető.

¹ A 2007. évi CV. törvény 41. §-ának (3) bekezdése a következő: „A 2003. évi CXXX. törvény 25. §-a a következő (7) és (8) bekezdéssel egészül ki: (7) Az európai elfogatóparancs hatálya kiterjed a Magyar Köztársaság területére is.” Ez a törvény 2007. augusztus 10-én lépett hatályba.

² 2003. évi CXXX. törvény, 25. § (1).

³ A 2007. évi CV. törvény 41. §-ának (2) bekezdése a következőképpen szól: „A 2003. évi CXXX. törvény 25. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(1) ... Az európai elfogatóparancsot a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központnak kell megküldeni. Az európai elfogatóparancsot a terhelt bejelentett lakóhelye, ennek hiányában bejelentett tartózkodási helye – ha a terhelt egyikkel sem rendelkezik, a kibocsátó bíróság székhelye – szerint illetékes rendőrkapitányságnak is meg kell küldeni.” A magyar hatóságok által nyújtott tájékoztatásnak megfelelően ez a változtatás összhangban van azzal a szabállyal, hogy az európai elfogatóparancs hatálya Magyarország területére is kiterjed.

⁴ A körözött személyek országos adatbázisához a NEBEK, az ügyészek és a bűnüldöző szervek rendelkeznek hozzáféréssel. Sem a bíróságoknak, sem pedig az IRM-nek nincs hozzáférése.

RESTREINT UE

3.3. A FORMANYOMTATVÁNY KITÖLTÉSE

Az európai elfogatóparancsot az illetékes bíróságok készítik el. A formanyomtatvány kitöltéséhez segítséget nyújtó, a legjobb gyakorlatot tükröző írásos útmutatót az IRM készítette, és elérhető az Országos Igazságszolgáltatási Tanács honlapján. Az IRM Nemzetközi Büntetőjogi Főosztálya az érintett igazságügyi hatóságok kérésére egyénileg is segítséget nyújt.

A 2003. évi CXXX. törvény mellékletében szerepel egy táblázat, amely arra vonatkozóan állapít meg kötelező utasításokat a magyar igazságügyi hatóságok számára, hogy a magyar büntető törvénykönyvben meghatározott mely bűncselekmények felelnek meg a formanyomtatvány e) pontjában felsorolt bűncselekményfajtáknak.

Amikor az IRM-hez európai elfogatóparancs érkezik a külföldi végrehajtó hatósághoz történő továbbítás céljából, akkor ellenőrzi, hogy a formanyomtatványt megfelelően töltötték-e ki, és szükség esetén kapcsolatba lép a kibocsátó bírósággal, és a lefordíttatás előtt felkéri a formanyomtatvány módosítására, kijavítására vagy megváltoztatására.

A szakértői csoport megfigyelte, hogy amikor – a végrehajtási jogszabály alapján – európai elfogatóparancsot bocsátanak ki a korábbi nemzetközi elfogatóparancs felváltása céljából amiatt, mert a kiadni kért személy állítólag egy másik tagállamban tartózkodik, akkor az előbbi megőrzi ez utóbbi kibocsátási időpontját és ügyiratszámát¹. Az interjúk során elmagyarázták, hogy az említett rendelkezés értelmében az európai elfogatóparancs kibocsátásának tényleges dátumát nem tüntetik fel, és a korábbi nemzetközi elfogatóparancs dátumát a formanyomtatvány vége helyett a b) pontban jelzik; és további magyarázat található az f) pontban. A szakértőket arról tájékoztatták, hogy az említett rendelkezés összhangban áll a Legfelsőbb Bíróság által elfogadott azon kritériummal², hogy ilyen esetben az európai elfogatóparancsot adminisztratív intézkedésnek kell tekinteni, hogy az ne szakítsa félbe az elévülést.

3.4. AZ EURÓPAI ELFOGATÓPARANCSONK TOVÁBBÍTÁSA

Azt követően, hogy a NEBEK megkapta a kibocsátó hatóságtól az európai elfogatóparancs egy példányát, nemzetközi keresésre vonatkozó hivatalos megkeresést készít az Interpol egyik hivatalos nyelvén (általában angolul vagy franciául), és azt az INTERPOL-on keresztül terjeszti.

¹ 2003. évi CXXX. törvény, 26. §.

² 1/2005. jogegységi határozat.

RESTREINT UE

Amikor e csatornán keresztül elfogásról érkezik értesítés, a NEBEK haladéktalanul tájékoztatja az IRM-et annak érdekében, hogy az a kibocsátó igazságügyi hatóságot felkérje arra, hogy az elfogásról szóló értesítéstől számított három napon belül továbbítás céljából küldje meg az európai elfogatóparancsot az IRM-nek¹.

Mihelyt az IRM megkapta az európai elfogatóparancsot, ellenőrzi, hogy az formailag megfelelő-e, megteszi az európai elfogatóparancs lefordításához szükséges intézkedéseket, és gondoskodik a végrehajtó hatóság által megállapított határidőn belüli továbbításáról.

Az európai elfogatóparancsot az IRM Nemzetközi Büntetőjogi Főosztályának vezető-helyettese által aláírt kísérőlevéllel együtt küldik meg a végrehajtó hatóságnak. A gyakorlatban az európai elfogatóparancsot az INTERPOL-on/SIRENE-en keresztül is továbbítják, amit a kísérőlevél meg is említ.

Ha a magyar bíróságok több európai elfogatóparancsot bocsátanak ki, a végrehajtó hatóság ezek létezéséről az INTERPOL-on/SIRENE-en keresztül értesül.

Az adott személy tartózkodási helyének ismerete esetén az európai elfogatóparancsok a kibocsátó bíróság által a végrehajtó tagállam igazságügyi vagy központi hatósága részére történő közvetlen megküldése a végrehajtási jogszabály 27. §-a értelmében nem megengedett, mivel erre az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumot jelölték ki².

A szakértői csoportot arról tájékoztatták, hogy az IRM-ben nincs szolgálatban tisztviselő – vagy ügyeletes bíró az európai elfogatóparancs kibocsátása céljából – hétfőig (vagy hivatalos munkaszüneti napokon). Ezek szerint, ha hétfőig vagy hivatalos munkaszüneti napon érkezik elfogásról szóló értesítés, akkor a következő munkanapig nem történik intézkedés.

¹ 2003. évi CXXX. törvény, 27. §.

² A 2003. évi CXXX. törvény, 27. §-a a következő: „Az európai elfogatóparancsot a terhelt elfogásáról történt értesítéstől számított három napon belül a miniszternek kell továbbításra megküldeni”.

RESTREINT UE

3.5. A VÉGREHAJTÓ TAGÁLLAMOK ÁLTAL FELVETETT KÉRDÉSEK

- A magyar hatóságok – a végrehajtás megtagadásával / nehézségeivel kapcsolatban tapasztalt legproblémásabb indokként – két hasonló ügyet említettek IE és DK esetében, amikor az abból a célból kibocsátott európai elfogatóparancsot utasították el, hogy egy olyan személlyel szemben kiszabott büntetést hajtsanak végre, aki a bíróságon biztosíték elhelyezését követően nem volt jelen a tárgyaláson.

IE esetében az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadására vonatkozó határozat a nemzeti jog egyik rendelkezésén alapult, amelynek értelmében az európai elfogatóparancs csak akkor hajtható végre, ha az adott személy elmenekült a kiszabott büntetés elől.

DK annak alapján tagadta meg az európai elfogatóparancs végrehajtását, hogy nem volt bizonyos, hogy az elítéltnak tudomása volt a tárgyalás pontos napjáról és időpontjáról.

A magyar hatóságok megjegyezték, hogy a fenti ügyekben a büntetést nem az érintett személy távollétében hozott határozattal szabták ki, mivel más eljárást folytattak le¹. Véleményük szerint a probléma alapját a kerethatározatnak az „érintett személy távollétében hozott határozat” eltérő értelmezése és az e tekintetben különböző nemzeti jogszabályok képezik.

- A magyar hatóságok arról számoltak be, hogy gondjuk akadt UK és IE esetében a formanyomtatvány kitöltésének módjával. A megadott tájékoztatás alapján az egyik brit ügyben az európai elfogatóparancsot újból ki kellett bocsátani a brit hatóságok által megszabott követelményeknek megfelelően; a kérdéses személyt végül Spanyolországban tartóztatták le, és adták át Magyarországnak.
- Problémákról számoltak be továbbá olyan ügyekben, ahol az elfogás figyelmeztető jelzések alapján történt, amikor is nehézségbe ütközött az egyes tagállamok által a megfelelően lefordított európai elfogatóparancs továbbítására megszabott rövid határidőnek – 48 óra – való megfelelés.

¹ A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. magyar törvény 586. §-a szerint bizonyos ügyekben, ha a terhelt biztosítékot fizet a bíróság engedélyével, akkor az eljárás lefolytatható a terhelt távollétében, és a neki szóló iratokat a védő részére kell kézbesíteni (a biztosíték letétbe helyezésének engedélyezése iránti kérelmében a terheltnek a védőt kell felhatalmaznia arra, hogy a részére szóló hivatalos iratokat átvegye). Az 586. § (5) bekezdése előírja, hogy ha a terhelt a Magyar Köztársaság területét elhagyja, akkor az eljárásban a terhelt távollétében lefolytatott tárgyalásra vonatkozó jogi rendelkezéseket (XXV. fejezet) nem lehet alkalmazni. Ebből többek között az következik, hogy nincs lehetőség (a büntetőeljárásról szóló törvény 392. §-a (1) bekezdésének e) pontja szerinti) újbóli tárgyalásra.

- A magyar hatóságok tájékoztattak egy olyan belga esetről, amikor a keresett személyt azért bocsátották szabadon, mert az európai elfogatóparancs eredeti példánya nem érkezett meg időben, noha faxon és ezzel egyidejűleg az INTERPOL-on keresztül már továbbították.

3.6. TOVÁBBI INFORMÁCIÓKRA VONATKOZÓ KÉRÉSEK A VÉGREHAJTÓ TAGÁLLAMOKTÓL

A magyar hatóságok tájékoztatása szerint a külföldi hatóságoktól kapott, kiegészítő információkra vonatkozó kérések főként a formanyomtatvány bizonyos pontjainak pontosítására irányultak, és ezekre a magyar hatóságok megfelelő választ adtak. Nem számoltak be olyan esetről, amikor HU nem tudott volna megfelelni ilyen kérésnek.

A magyar hatóságok véleménye szerint problémák adódhatnak abból, hogy a kerethatározat konkrétan nem rendelkezik a kiegészítő információk kérésére, sem pedig az azok megadására vonatkozó nyelvhasználati szabályokról; ez a probléma több olyan tagállam gyakorlatával kapcsolatos, akik kérik a kiegészítő információk saját hivatalos nyelvükre való lefordítását.

A magyar hatóságok egy olyan esetről számoltak be, amelyben Olaszország az európai elfogatóparancsot alátámasztó bizonyítékot kért, noha a magyar hatóságok úgy vélték, hogy ez nem felel meg a kerethatározatnak.

3.7. A SAJÁT ÁLLAMPOLGÁROK BÜNTETÉS VÉGREHAJTÁSA ESETÉN TÖRTÉNŐ ÁTSZÁLLÍTÁSÁRA VONATKOZÓ JOGI SZABÁLYOZÁS

A saját állampolgárok büntetés-végrehajtás céljából történő átszállítására vonatkozó jogi rendelkezések megtalálhatók az Európa Tanácsnak az elítélt személyek átszállításáról szóló 1983. évi egyezményében és a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvényben¹.

Az IRM az az illetékes hatóság, amely az e tekintetben szükséges intézkedésekről rendelkezik és garantálja, hogy ezeket az intézkedéseket végrehajtsák. E célból az IRM szolgáltatja a megfelelő információkat, és felkéri a kibocsátó igazságügyi hatóságot, hogy naprakész tájékoztatást adjon neki a büntetőeljárás alakulásáról, és bocsássa rendelkezésére a jogerős ítéletet.

Az ezen intézkedések teljesítésével vagy elfogadásával kapcsolatban nem merült fel probléma.

¹ 55–60. §.

RESTREINT UE

3.8. FIATALKORÚAK ÁTADÁSA ÉS A MEGFELELŐ BIZTOSÍTÉKOK

Magyarországon a büntetőjogi felelősségre vonatkozó alsó korhatár tizennégy év, és az ettől való eltérés nem lehetséges. Az értékelő látogatásig Magyarország nem tapasztalt ezzel kapcsolatos nehézséget.

3.9. A VÉGREHAJTÓ TAGÁLLAMOKKAL FOLYTATOTT ÁLTALÁNOS KOMMUNIKÁCIÓ

A végrehajtó tagállamokkal folytatott kommunikációt általában véve megfelelőnek ítélték. A szakértőket ugyanakkor aggodalommal tölti el az, hogy az IRM-ben hétvégén vagy hivatalos munkaszüneti napokon nincs szolgálatban tisztviselő, ami gondot okozhat például akkor, ha sürgős ügyben kiegészítő információt kérnek.

Az Interpol tájékoztatja az IRM-et azokról az intézkedésekről, amelyeket a külföldi hatóságok az európai elfogatóparancsok végrehajtásának előbbre vitele céljából hoztak.

3.10. A KERESETT SZEMÉLYEK / TÁRGYAK ÁTADÁSÁNAK (IDEÉRTVE AZ IDEIGLENES ÁTADÁST IS) MECHANIZMUSA

A végrehajtó igazságügyi hatóságnak a keresett személy átadására vonatkozó határozatáról szóló értesítés kézhezvételekor a NEBEK felelős az átadással kapcsolatos minden előzetes intézkedésért – ideértve a végrehajtó tagállamban érintett hatóságokkal való kapcsolatfelvételt is –, valamint magának a fizikai átadásnak a Rendészeti Biztonsági Szolgálattal együttműködésben történő megszervezésére¹.

A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény² értelmében, ha a jogsegély iránti megkeresésnek helyt adnak, az útlevél-, vízum-, deviza- és vámjogszabályok rendelkezései nem képezhetik akadályát a személyek Magyarországra történő beutazásának, valamint a tárgyak Magyarországra szállításának. Ez vonatkozik az európai elfogatóparancssal kapcsolatos ügyekre.

Az értékelő látogatásig a magyar hatóságok nem bocsátottak ki olyan európai elfogatóparancsot, amelyben tárgyak lefoglalását vagy átadását kérték.

¹ 2003. évi CXXX. törvény, 33. §.

² 9. §.

RESTREINT UE

3.11. EURÓPAI ELFOGATÓPARANCSONK / KIADATÁSI KÉRELMEK / TOVÁBBI ÁTADÁS ÜTKÖZÉSE

A látogatásig Magyarország nem kapott értesítést európai elfogatóparancs vagy kiadatási kérelem egymással való ütközéséről, és nem szerzett tapasztalatot a keresett személyek harmadik tagállamnak történő további átadása terén.

3.12. KÖLTSÉGEK

A magyar hatóságok arról számoltak be, hogy eddig nem tapasztaltak helytelen gyakorlatot a kerethatározat 30. cikkében megállapított, költségekre vonatkozó rendelkezések tekintetében.

3.13. EGYÉB ÉSZREVÉTELEK

A specialitás szabályának gyakorlati működését illetően a szakértői csoportot arról tájékoztatták, hogy azon igazságügyi hatóságoknak, amelyek az európai elfogatóparancs hatálya alá nem tartozó bűncselekményért átadott személy ellen kezdeményeznek büntetőeljárást, nincs módjuk arra, hogy megfelelően és kellő időben ellenőrizzék, hogy teljesültek-e az átadás feltételei.

A Ráckevei Bíróságon tartott megbeszélésen – ahol ez a kérdés konkrétan felmerült – a bírák véleménye az volt, hogy a fentiek érdemben nem befolyásolnák az ilyen eljárásokat, azaz a begyűjtött bizonyítékok érvényességét, eltekintve attól, hogy a bíróság nem hozhatna határozatot a személyt átadó tagállam jóváhagyásának kézhezvételéig.

4. SZERVEZÉS ÉS GYAKORLAT – VÉGREHAJTÓ TAGÁLLAMKÉNT

A tájékoztatás szerint a 2006-os naptári évben Magyarország ötvenhárom európai elfogatóparancsot kapott; ebből negyvennégy eredményezett átadásról szóló határozatot, kilencet pedig elutasítottak. Az átadási határozatot eredményező negyvennégy esetből negyvenhárom alkalommal került sor a keresett személy tényleges átadására, minden esetben beleegyezéssel történő egyszerűsített eljárással, egy esetben (IT) pedig az érintett személyt szabadon kellett bocsátani, mivel a kibocsátó állam hatóságai nem vették át az érintett személyt a kerethatározat 23. cikke (2) bekezdésében és a végrehajtási jogszabály 20. §-ának (2) bekezdésében megállapított tíznapos határidőn belül.

4.1. ÁTVÉTELI ELJÁRÁSOK

A látogatás időpontjában Magyarország nem rendelkezett hozzáféréssel a SIS-hez, ezért az európai elfogatóparancsban foglalt átadási kérelmek kézhezvétele általánosan az INTERPOL-on keresztül történt.

RESTREINT UE

A magyar bűnüldöző szervek tisztviselői az e csatornán keresztül továbbított kérelmek – Interpol-felhívás, Interpol vörös figyelmeztető jelzés vagy európai elfogatóparancs továbbítása – alapján letartóztathatnak személyeket. Az európai elfogatóparancsot ezért csak a későbbi bírósági tárgyalás céljára szükséges a magyar hatóságoknak továbbítani. Pontosabban, az európai elfogatóparancs nem elengedhetetlenül szükséges a Fővárosi Bíróság előtti, a letartóztatást követő első tárgyaláshoz, mindig rendelkezésre kell állnia azonban ahhoz a második bírósági tárgyaláshoz, amelyet akkor kell megtartani, ha a keresett személy nem járul hozzá az átadáshoz (lásd alább a 4.5. pontot).

Ezen esetekben az illetékes külföldi hatóságnak meg kell küldenie az európai elfogatóparancsot az IRM számára, amely magyar nyelven vagy magyar nyelvű fordítás kíséretében továbbítja azt a Fővárosi Bíróságnak. Magyarország angol, francia vagy német nyelven, vagy ilyen nyelvű fordítás kíséretében is elfogadja az európai elfogatóparancsot, amennyiben a kibocsátó tagállam is elfogadja a hivatalos nyelvétől eltérő nyelveken az európai elfogatóparancsot.

Az európai elfogatóparancs – fordítással együtt – a hitelességét szavatoló bármely írott formában megküldhető az IRM-nek. Ennek megfelelően a faxon, de még az e-mailben továbbított európai elfogatóparancsok is megfelelőek az eljárás céljára. A dokumentumok helyességét a feladó személyazonosságának ellenőrzésével ellenőrzik, az úgynevezett „Fiches Françaises” keretében nyújtott információk segítségével.

Az európai elfogatóparancsnak az első tárgyalás alkalmával az átadási határozattal kapcsolatosan elrendelt ideiglenes letartóztatástól számított negyven napon belül meg kell érkeznie a Fővárosi Bírósághoz, máskülönben az ideiglenes letartóztatásra vonatkozó határozatot meg kell szüntetni.

Amennyiben – a letartóztatást megelőzően – az európai elfogatóparancs közvetlenül az IRM-hez érkezik, ez utóbbi az alábbiakban kifejtett vizsgálatok végrehajtása céljából továbbítja azt a Nemzetközi Bűnügyi Együttműködési Központnak (NEBEK).

4.2. A KERESETT SZEMÉLY HOLLÉTÉVEL KAPCSOLATOS NYOMOZÁSOK / TOVÁBBÍTÁSI ELJÁRÁSOK

A NEBEK SIRENE-irodája foglalkozik a jelenlegi schengeni államoktól, vagy a 2008 elejétől várhatóan a schengeni térséghez csatlakozó államoktól érkező, nyomozásra és letartóztatásra irányuló valamennyi megkereséssel; egyéb esetekben a megkereséssel – hasonló eljárásban – az INTERPOL foglalkozik.

RESTREINT UE

Amennyiben az Interpol távközlési rendszerén keresztül új megkeresés érkezik – a Nemzetközi Információs Osztályon, a NEBEK-nek a hét minden napján 24 órában ügyeletet ellátó irodájában –, az osztályvezető előzetesen ellenőrzi a sajátosságok meglétét (nagykorúság, magyar állampolgárság), majd továbbítja az ügyet valamelyik tisztviselőnek az elektronikus ügykezelő rendszeren keresztül.

Függetlenül attól, hogy a jelek szerint a keresett személy magyar-e vagy sem, az ügygel foglalkozó tisztviselő valamennyi rendelkezésre álló rendőrségi adatbázis ellenőrzésével megkísérli meghatározni, hogy a keresett személy Magyarországon tartózkodik-e. Amennyiben a keresett személy magyar állampolgárságú, bejegyzett lakóhellyel rendelkezik Magyarországon, vagy a megkereső ország bűnüldözési operatív információi szerint joggal feltételezhető, hogy Magyarországon tartózkodhat, további vizsgálatokat kell végezni. Amennyiben a megkeresés a személyazonosság megállapítására szolgáló forrást is tartalmaz, a daktiloszkópiai és a DNS-adatbázisokat is ellenőrzik. Ha e keresés ezen adatbázisok bármelyikében találatot eredményez, a megkereső országot értesítik erről.

A tisztviselő a megkeresést is megvizsgálja, hogy meggyőződjön arról, hogy az minden szükséges adatot tartalmaz; amennyiben úgy találja, hogy az információ hiányos, a kibocsátó tagállam hatóságát ennek pótlására kéri fel. Amint teljes az információ, a megkeresés a körözött személyek országos adatbázisába kerül.

Amennyiben a keresett személy holléte megállapításra került, az ügyet további vizsgálatok végzése és a letartóztatás céljából a helyi bűnüldöző tisztekhez továbbítják.

4.3. AZ ELFOGATÓPARANCS FORMANYOMTATVÁNYA ÉS A FELÜLVIZSGÁLATI ELJÁRÁS / TOVÁBBI INFORMÁCIÓ / PONTOSÍTÁS IRÁNTI KÉRELEM ÉS AZ ERRE ADOTT VÁLASZ

A formanyomtatvány tartalmát a bírósági eljárás során kizárólag a Fővárosi Bíróság vizsgálja. Az IRM az európai elfogatóparancs kézhezvételét követően nem végez előzetes értékelést.

Kizárólag a Bíróság kérhet további információkat, hivatalból vagy pedig az ügyész vagy a védőügyvéd kérelmére. A Fővárosi Bíróság bármely esetben megkeresheti a kibocsátó igazságügyi hatóságot, és kérheti további információk soron kívüli rendelkezésre bocsátást, és határidőt szabhat ezek kézhezvételére. Valamennyi megkeresést az IRM-en keresztül kell továbbítani.

RESTREINT UE

4.4. LETARTÓZTATÁSI ELJÁRÁSOK / ELSŐ TÁRGYALÁS

Amennyiben a keresett személyt megtalálják, letartóztatják vagy őrizetbe veszik és átadják a Fővárosi Bíróságnak, ahol a személy letartóztatását követő hetvenkét órán belül tárgyalást kell tartani. Amint azt már korábban említettük, a magyar bűnüldöző szervek bármely tisztviselője Interpol figyelmeztető jelzések / értesítések alapján is letartóztathatja a keresett személyt; a letartóztatásra így európai elfogatóparancs kibocsátását megelőzően is sor kerülhet.¹

Eközben a NEBEK értesíti a Fővárosi Bíróságot és az ügyészséget a letartóztatásról, és faxon megküldi a megkeresés magyar fordítását és – amennyiben rendelkezésre áll – az európai elfogatóparancs egy másolatát. A Bíróságnak hetvenkét órán belül tárgyalást kell elrendelnie; valamint indítvány előterjesztése céljából értesíti az ügyészt, továbbá lehetővé teszi a tárgyaláson a védelmet.

A keresett személy jogi tanácsadásra és tolmácsolásra jogosult, és meghatalmazza saját védőjét (figyelemmel arra, hogy a meghatalmazott védő az európai elfogatóparancsban foglalt határidőknek megfelelően rendelkezésre tud-e állni), vagy a bíróság rendel ki védőt a számára. A tárgyalás előtt a védelem megkapja a megkeresés egy példányát; továbbá találkozhat a keresett személlyel. A tárgyaláson kötelező az ügyész és a védő jelenléte.

A tárgyalás tartalmát tekintve a bíróság – a keresett személy személyazonosságának megállapítását, továbbá letartóztatása okainak, valamint az átadásba való beleegyezés lehetőségének és a specialitás szabálya alkalmazásának jogáról való lemondás lehetőségének, továbbá ezek jogkövetkezményeinek ismertetését követően – megkérdezi a keresett személyt, hogy beleegyezik-e az átadásba, és hogy lemond-e a specialitás szabálya alkalmazásához való jogáról.

¹ 2003. évi CXXX. törvény, 10. §: „Más tagállam által kibocsátott nemzetközi körözés alapján a Magyar Köztársaság területén elfogott személyt őrizetbe kell venni és a Fővárosi Bíróság elé kell állítani, *ha vele szemben a nemzetközi körözésben megjelölt bűncselekmény miatt európai elfogatóparancs kibocsátásának van helye*, illetőleg ha vele szemben európai elfogatóparancsot bocsátottak ki. Ez az őrizet hetvenkét óráig tarthat.”

RESTREINT UE

A bíróság kötelezően¹ elrendeli a keresett személy átadási letartóztatását, amennyiben az beleegyezik az átadásba, vagy – feltéve, hogy az európai elfogatóparancs megtagadásának indokai nem alkalmazandók – a keresett személy ideiglenes átadási letartóztatását, amennyiben az nem egyezik bele az átadásba. Az átadási és az ideiglenes átadási letartóztatás helyett más kényszerintézkedés nem alkalmazható, illetve óvadék ellenében a keresett személy ideiglenes átadási letartóztatása, illetőleg átadási letartóztatása nem szüntethető meg.²

4.5. ÁTADÁSI HATÁROZAT

A fent említetteknek megfelelően, a Fővárosi Bíróság kizárólagos hatáskörrel rendelkezik az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat meghozatala tekintetében. Az átadásról szóló határozathoz vezető eljárás formája attól függ, hogy a keresett személy beleegyezik-e az átadásba vagy sem.

- Amennyiben a keresett személy beleegyezett az átadásba, a Fővárosi Bíróságnak azt el kell rendelnie, ha az európai elfogatóparancs végrehajtásának és az átadásnak a feltételei fennállnak.³ A beleegyezés nem vonható vissza, és az egyszerűsített átadás elrendelése ellen fellebbezésnek nincs helye.⁴

A szakértői csoport megállapította, hogy ezen egyszerűsített átadási eljárás esetén az átadás az Interpolon/SIRENE irodán keresztül továbbított megkeresés vagy a Bíróság által a tárgyalást megelőzően bekért bármely további információ alapján is elrendelhető. Ez nem csak azokra az esetekre vonatkozhat, amelyekben az európai elfogatóparancsot nem továbbították időben, hanem azokra is, amelyekben ténylegesen nem került sor európai elfogatóparancs kibocsátására. E tekintetben az értékelő látogatás során megkérdezett ügyvéd a szakértői csoportnak elmondta, hogy azon esetek körülbelül hatvan százalékában, amelyekben ő részt vett, a tárgyalásokat megelőzően nem került sor európai elfogatóparancs továbbítására, ugyanakkor úgy vélekedett, hogy ezen esetek mindegyikében elegendő információ állt rendelkezésre az átadáshoz szükséges feltételek fennállásának értékeléséhez.⁵

¹ 2003. évi CXXX. törvény, 12. § (1) bekezdés, 11. § (1) bekezdés c) pont.

² 2003. évi CXXX. törvény, 15. § (3) bekezdés.

³ 2003. évi CXXX. törvény, 12. §.

⁴ 2003. évi CXXX. törvény, 12. § (3) bekezdés.

⁵ A fentiekben említetteknek megfelelően 2006-ban az egyszerűsített átadási eljárást alkalmazták minden olyan esetben, amelyben a keresett személy beleegyezett az átadásba.

RESTREINT UE

- Amennyiben a keresett személy nem egyezik bele az átadásba, az európai elfogatóparancs megérkezését¹ követően az átadásról való határozat céljából második tárgyalásra kerül sor.² A védő, a tolmács és az ügyész részvétele kötelező. Az európai elfogatóparancs végrehajtását kérő ügyészi indítvány a végrehajtást elrendelő bírósági határozatnak nem előfeltétele. Amennyiben határozat születik az európai elfogatóparancs végrehajtásáról, a bíróságnak el kell rendelnie a keresett személy átadási letartóztatását.

A szakértői csoportnak elmondták, hogy a keresett személy ebben a szakaszban is beleegyezhet az átadásba, és ebben az esetben az egyszerűsített átadási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni; ilyen esetre azonban a látogatás időpontjáig még nem került sor.

A tárgyaláson hozott határozattal szembeni fellebbezésről az ügyésznek, a keresett személynek és védőjének a határozat kihirdetését követően nyomban nyilatkoznia kell. Ez esetben a fellebbezést a megfelelő iratokkal együtt két napon belül közvetlenül a Fővárosi Ítéltáblához kell felterjeszteni.

4.6. AZ ÁTADÁS MEGTAGADÁSA

A 2006-os naptári évben a magyar hatóságok kilenc esetben tagadták meg az európai elfogatóparancs végrehajtását. A megtagadás indokai a következők voltak: elévülés (két esetben), ugyanazért a bűncselekményért Magyarországon is büntetőeljárás volt folyamatban (három esetben), az európai elfogatóparancsban szereplő cselekmények a magyar jogban nem minősülnek bűncselekmények (két esetben), a letartóztatott személy személyazonossága nem egyezett meg a keresett személy személyazonosságával (két esetben).

¹ Lásd a fenti 4.1. pontot.

² 2003. évi CXXX. törvény, 13. §.

RESTREINT UE

A végrehajtási jogszabályban felsorolt megtagadási indokok alapvetően megfelelnek a kerethatározatnak.¹ A Fővárosi Bíróság bírásaival tartott találkozón azonban kiderült, hogy nincsen egységes álláspont abban a kérdésben, hogy a 2003. évi CXXX. törvény 4. §-ában, 5. § (1) bekezdésében és 6. §-ában meghatározott megtagadási okok kimerítő listát jelentenek-e. A bírák egyike szerint a fent említett törvény² 2. paragrafusa értelmében e paragrafus értelmezhető úgy, hogy a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény alapján a megtagadás további indokai is létezhetnek. Ez utóbbi törvény értelmében – bár a végrehajtási jogszabály erről kifejezetten nem rendelkezik – a humanitárius megfontolásokon, az alapvető jogokon és szabadságokon, vagy a beszámíthatóság hiányán alapuló megtagadás nincs kizárva.

A szakértői csoport több kérdést tett fel a végrehajtási jogszabályban megállapított egyes különleges megtagadási okokkal kapcsolatosan.

- A 4. § c) pontja elévülés esetén kötelező megtagadásról rendelkezik. Nem tartalmazza azonban a kerethatározat 4. cikke (4) bekezdésében megállapított azon feltételt, miszerint a cselekményeknek a végrehajtó tagállam büntetőjoga szerint saját joghatósága alá kell tartozniuk. A Fővárosi Bíróság bírái kifejtették, hogy mindig a magyar jog rendelkezéseit alkalmazzák. Ez azt jelenti, hogy az európai elfogatóparancs végrehajtását elévülés miatt akkor is meg fogják tagadni, ha a bűncselekmény nem a magyar igazságügyi hatóságok joghatósága alá tartozik.
- A 4. § g) pontja megegyezik a kerethatározat 4. cikkének (3) bekezdésével. Ez utóbbi azonban a „végrehajtó tagállam igazságügyi hatóságai”-ra utal, míg az előbbi a „magyar igazságügyi hatóság (bíróság, ügyész) vagy *nyomozó hatóság*”-ra.³

¹ Magyarország a kerethatározat 4. cikke (1)–(6) bekezdését kötelező, 4. cikke (7) bekezdésének a) pontját fakultatív megtagadási indokként hajtotta végre.

² Lásd a 2.2. pontot.

³ A magyar rendszerben a „nyomozó hatóságok” nem csak a bűnüldöző szerveket jelentik, hanem az ügyészséget is, amikor a büntetőeljárásról szóló, 1998. évi XIX. törvény 29. §-ában felsorolt, kizárólagosan az ő hatáskörébe tartozó ügyekben nyomozást folytat. Lásd a fenti 2.1. pontot.

RESTREINT UE

A szakértői csoport megtudta, hogy a magyar jog értelmében a rendőri és az egyéb különleges nyomozó hatóságok (mint például a Határőrség és a Vám- és Pénzügyőrség) a vizsgálat lezárását követően saját kezdeményezésére megszüntethetik az ügyet, például ha a cselekmény nem minősül bűncselekménynek, a vádlott meghalt vagy kegyelmet kapott, vagy az elévülési idő letelt. Ilyen esetben – és a vizsgálat megszakításakor is – írásbeli határozatot kell hozni, és azt hivatalosan továbbítani kell az ügyésznek, aki megvizsgálja a határozatot, és amennyiben szükségesnek tartja – valamely érdekelt fél panasza alapján vagy hivatalból – az elévülési idő teljes időtartama folyamán elrendelheti a vizsgálat folytatását. Amennyiben a nyomozó hatóság a megszüntető határozatot a gyanúsított meghallgatása után hozza, a nyomozási bíró¹ csak új bizonyíték alapján hozhat döntés az ügy ismételt megnyitásáról.

4.7. SAJÁT ÁLLAMPOLGÁROK ÉS FIATALKORÚAK LETARTÓZTATÁSÁVAL ÉS ÁTADÁSÁVAL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

A saját állampolgárok átadása tekintetében Magyarország a kerethatározat 4. cikke (6) bekezdésében és 5. cikke (3) bekezdésében foglalt szabályozásokat egyaránt alkalmazza, hatályukat azonban a Magyarországon lakóhellyel rendelkező magyar állampolgárokról korlátozza.²

Magyarország ennek megfelelően büntetőeljárás lefolytatása céljából kizárólag akkor fogja átadni Magyarországon lakóhellyel rendelkező saját állampolgárait, ha garanciát kap arra, hogy a keresett személyt elítélése esetén kérelmére az ítélet végrehajtására visszaszállítják Magyarországra.

A magyar hatóságok által nyújtott tájékoztatás alapján egyértelmű, hogy Magyarország nem fogja végrehajtani az ítéletet, amennyiben a cselekmény a magyar jog értelmében nem minősül bűncselekménynek. A külföldi bíróságok által kiszabott ítéletek végrehajtását a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló, 1996. évi XXXVIII. törvény 47–51. §-a szabályozza; e törvény az ítélet végrehajtásának feltételeként bevezeti a kettős büntethetőség vizsgálatát.³

¹ A magyar rendszerben a nyomozási bíró szerepe a személyek jogai védelmének garantálása a vizsgálati eljárások során.

² 2003. évi CXXX. törvény, 5. § (1) és (2) bekezdés.

³ 48. § (2) bekezdése az 5. § (1) bekezdésének a) pontjával összefüggésben.

RESTREINT UE

A szakértői csoportnak elmondták, hogy a saját állampolgárokra vonatkozó, már említett átadási korlátozásokon túlmenően, nem adható át az a Magyarországon lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár sem, akit külföldön távollétében ítélték el, még akkor sem, ha garanciát nyújtanak az eljárás megismétlésére. A magyar hatóságok megjegyezték azonban, hogy ilyen esetben az európai elfogatóparancsot büntetőeljárás vagy egyéb intézkedések kezdeményezése mérlegelésének céljából a Legfőbb Ügyészséghez küldik. Erre a Büntető Törvénykönyvről szóló, 1978. évi IV. törvény 3. §-a (1) bekezdése¹ értelmében kerülhet sor.

A magyar hatóságok jelentése szerint fiatalkorúak átadására vonatkozó megkeresés nem érkezett hozzájuk.

4.8. JÁRULÉKOS ÁTADÁS

A 2003. évi CXXX. törvény 3. §-ának (4) bekezdése lehetővé teszi az átadást ilyen bűncselekmények esetében, amennyiben a magyar jogszabályok értelmében bűncselekménynek minősülnek.

4.9. A SPECIALITÁS KÉRDÉSE

Magyarország nem tapasztalt nehézségeket e kérdéssel kapcsolatban.

4.10. TOVÁBBI ÁTADÁS / KIADATÁS

A magyar hatóságok nem jelentettek további átadással vagy kiadatással kapcsolatos eseteket.

4.11. A 32. CIKKEL KAPCSOLATOS TAPASZTALATOK

Magyarország nem jelentett a kerethatározat 32. cikke szerinti eltérésekkel kapcsolatos eseteket.

4.12. IDEIGLENES / FELTÉTELES ÁTADÁS

A látogatás időpontjában Magyarország még nem járt el végrehajtó államként ideiglenes átadással kapcsolatos esetekben.

¹ Ez a következőképpen szól: „A magyar törvényt kell alkalmazni a belföldön elkövetett bűncselekményre, valamint magyar állampolgár külföldön elkövetett olyan cselekményére, amely a magyar törvény szerint bűncselekmény.”

RESTREINT UE

4.13. A KERESETT SZEMÉLY ÁTADÁSÁNAK MECHANIZMUSA (BELEÉRTVE AZ IDEIGLENES ÉS A FELTÉTELES ÁTADÁST IS)

Az IRM-nek értesítenie kell a kibocsátó igazságügyi hatóságot és a NEBEK-et az európai elfogatóparancs végrehajtásával, és a keresett személy európai elfogatóparancs szerinti átadásával, valamint fogva tartásának időtartamával kapcsolatos valamennyi döntésről.

A NEBEK felel az átadás végrehajtásához szükséges valamennyi intézkedésért, beleértve az érintett külföldi hatóságokkal való kapcsolatfelvételt, szükség esetén a keresett személy úti okmányait, a Határőrséggel való kapcsolattartást, és a Rendészeti Biztonsági Szolgálattal együttműködésben a szállítás megszervezését.

A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény értelmében¹ az útlevél-, vízum-, deviza- és vámjogszabályok rendelkezései nem képezhetik akadályát a keresett személyek Magyarországról való kiutazásának, valamint tárgyak átadásának.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumot folyamatosan tájékoztatni kell a keresett személy átadásával kapcsolatos valamennyi lépésről.

4.14. EURÓPAI ELFOGATÓPARANCS ÉS KIADATÁSI KÉRELEM ÜTKÖZÉSE

A végrehajtási jogszabály az elsőbbség megállapítása során figyelembe veszi a kerethatározat 16. cikkét. Amennyiben egy európai elfogatóparancs és egy harmadik ország kiadatási kérelme ütközik, az eljárásra a nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény rendelkezései az irányadók.² A magyar hatóságok ezzel kapcsolatos problémákról nem tettek jelentést.

4.15. KIADÁSOK

Magyarország a kerethatározat 30. cikkével kapcsolatosan nem tapasztalt nehézségeket.

¹ 9. §.

² 2003. évi CXXX. törvény, 8. § (3) bekezdés. A nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló törvény 17. §-a a következőképpen szól: „Ha ugyanazon személy kiadatása iránt több állam terjeszt elő kérelmet, a kiadatásról szóló döntésnél figyelemmel kell lenni különösen az elkövetés helyére, a kiadni kért személy állampolgárságára, a megkeresések érkezési sorrendjére, és ha a megkeresések különböző bűncselekményekre vonatkoznak, azok súlyára.”

5. KÉPZÉSI RENDELKEZÉSEK

A szakértői csoport megtudta, hogy az Országos Igazságszolgáltatási Tanács¹ és a Legfőbb Ügyészség Továbbképzési Főosztálya által a bírák, illetve az ügyészek számára szervezett éves képzési terv egyik témája a nemzetközi büntetőjog. A bírák és az ügyészek nemzetközi, például az Eurojust és az Európai Jogi Akadémia (ERA) által szervezett szemináriumokon is részt vettek.

A bírák önkéntes alapon vesznek részt a képzéseken, az ügyészek számára azonban e részvétel jog és kötelezettség. Ezzel összefüggésben a szakértői csoportot tájékoztatták, hogy a Legfőbb Ügyészség Balatonlellel Oktatási Központja 2007 márciusában szemináriumot rendezett ezekben a kérdésekben, amelyen minden országból két ügyész vett részt. A beszámoló szerint ezek az ügyészek minden ország esetében a nemzetközi joggal kapcsolatos kérdésekre szakosodott ügyészek voltak.

A kérdőívre adott válaszok szerint az IRM Nemzetközi Büntetőjogi Főosztályának a tisztviselői, valamint a bírák és az ügyészek számára nyelvi képzést biztosítanak. Ezzel összefüggésben a szakértői csoport megtudta, hogy ez utóbbiak mindössze 15%-a rendelkezik alapfokú angol nyelvtudással. A rendőrség esetében a NEBEK-nél alkalmazott személyzet jó angol nyelvtudással rendelkezik.

A fentiekben említetteknek megfelelően az IRM kialakított egy, a legjobb gyakorlatot tartalmazó útmutatót, hogy ezzel segítse a bíróságokat az európai elfogatóparancs formanyomtatványának kitöltésében; ez az útmutató az Országos Igazságszolgáltatási Tanács honlapján is elérhető.

6. A VÉDELEMMEL KAPCSOLATOS KÉRDÉSEK

A szakértői csoportnak alkalma nyílt találkozni az ügyvédi kar egy olyan tagjával, aki rendszerint védőként jelent meg a Fővárosi Bíróság előtt az európai elfogatóparancsok végrehajtásával kapcsolatos ügyekben.

Véleménye szerint az érintett személy időben teljes körű tájékoztatást kap a letartóztatás okairól, és arról, hogy az eljárással kapcsolatban mire számíthat. E célból a letartóztatást végző rendőrtisztek formanyomtatvánnyal tájékoztatják az érintett személyt a jogairól. A letartóztatását követő hetvenkét órán belül a saját nyelvére történő fordításban másolatot kap továbbá a letartóztatás alapjául szolgáló dokumentumokról. Amennyiben nem beszél magyarul, az érintett személyt az eljárás folyamán tolmács segíti. A keresett személy a bíróság határozatát is megkapja saját nyelvén.

¹ A budapesti Magyar Bíróképző Akadémia 2006 szeptemberében kezdte meg a működését.

Az ügyvéd részletesen tájékoztatott arról, hogy a védő jelenléte kötelező a személy európai elfogatóparancs alapján történő átadásának vizsgálatakor. A védőt a keresett személy letartóztatását követően idézik. A védőt vagy az érintett személy választja meg, vagy pedig a Fővárosi Bíróság jelöli ki a büntetőjogra szakosodott ügyvédeknek az ügyvédi kamaránál rendelkezésre álló listájáról. Ilyen esetekben ingyenes jogi segítség rendelkezésre áll.

Az ügyvéd véleménye szerint a rendőrséggel és a bírósággal folytatott kommunikáció megfelelő. Kifejtette, hogy mivel a letartóztatás időtartama nem haladhatja meg a hetvenkét órát, megfelelőbb telefonon kommunikálni. A védő faxon megkapja a dokumentumok megfelelően lefordított másolatait, és kérheti a bíróságtól, hogy az a kibocsátó hatóságtól kérjen további információkat.

A védelem lehetőséget kap arra, hogy röviddel a Fővárosi Bíróságon tartandó meghallgatás előtt találkozzon a keresett személlyel, hogy – szükség esetén tolmács segítségével – az eljárásról tájékoztatást nyújthasson számára.

A szakértői csoport kérdései főként az egyszerűsített átadási eljárásra irányultak. Ezzel összefüggésben a megkérdezett ügyvéd megerősítette, hogy több olyan esetben, amelyben ő részt vett, az átadásról szóló határozatot európai elfogatóparancs hiányában hozták meg. Ezt a tényt azonban nem kifogásolta. Véleménye szerint az Interpol figyelmeztető jelzései általában véve kellően megalapozottak voltak, és minden esetben úgy vélte, hogy a tárgyalást megelőzően rendelkezésre bocsátott információk elegendőek voltak. Megjegyezte továbbá, hogy a Fővárosi Bíróság valamennyi esetben megvizsgálta, hogy az európai elfogatóparancs és az átadás végrehajtásának feltételei teljesülnek-e, függetlenül attól, hogy a keresett személy beleegyezett-e az átadásba.

7. KÖVETKEZTETÉSEK

A szakértői csoport ki kívánja emelni a látogatás magyar hatóságok általi magas fokú szervezettségét. A csoport nagyra értékeli a látogatásban érintett személyek professzionális magatartását, továbbá azon szakértők tudását és a beszélgetések során felmerült kérdések megvitatása iránti nyitottságát, akikkel a csoportnak lehetősége nyílt találkozni. A kapott tájékoztatás lehetővé tette, hogy a csoport teljesítse az értékelő látogatás célkitűzéseit.

RESTREINT UE

7.1. ÁLTALÁNOS KÖVETKEZTETÉSEK

7.1.1. A magyar végrehajtási jogszabály többnyire összhangban áll a kerethatározattal, és a magyar jog szerinti eljárások ez utóbbi céljaihoz megfelelőek.

7.1.2. Az európai elfogatóparancs magyarországi gyakorlati végrehajtása egyszerű és egyértelmű.

7.1.3. A magyar hatóságok és szakemberek igen kedvező véleménnyel vannak az európai elfogatóparancsról. Egyértelmű, hogy az európai elfogatóparancs hatékony végrehajtására törekednek. Ebből következően rugalmasan közelítenek a gyakorlatban felmerülő akadályok leküzdéséhez.

7.1.4. A leírtak alapján általában véve elmondható, hogy az európai elfogatóparancs nagyon hatékonyan működik Magyarországon.

7.1.5. Vannak azonban bizonyos, az átültető jogszabályt és a gyakorlati alkalmazást egyaránt érintő, javítást igénylő kérdések.

7.1.6. Továbbra is vannak olyan témakörök, amelyek területén Magyarország nem rendelkezik tapasztalattal (pl. több európai elfogatóparancs ütközése, további átadás). A végrehajtási törvény tartalmaz e területekre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, ugyanakkor a gyakorlatban ilyen esetek nem merültek fel. Továbbra is megválaszolatlan ezért az a kérdés, hogy ilyen esetekben a nemzeti rendelkezéseket a gyakorlatban hogyan hajtánák végre.

7.2. KÖVETKEZTETÉSEK MAGYARORSZÁG KIBOCSÁTÓ TAGÁLLAMKÉNT VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEIRŐL

7.2.1. Elfogatóparancs kibocsátása

7.2.1.1. Európai elfogatóparancs kibocsátása esetén nincs szükség belföldi elfogatóparancsra vagy azonos joghatályú bírósági határozatra.

RESTREINT UE

A látogatás során kapott tájékoztatás szerint, amennyiben megalapozott indokok alapján vélhető, hogy a keresett személy más tagállamban található, a magyar bíróságok közvetlenül európai elfogatóparancsot bocsátanak ki. Ez esetben a magyar hatóságok a formanyomtatvány b) 1. pontjában az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló határozatként az ügyészési vádindítványt jelölik meg. Az értékelő csoport úgy vélte, hogy ez nem felel meg a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdése c) pontjában és a formanyomtatvány b) 1. pontjában előírt elfogatóparancsnak vagy végrehajtható bírósági határozatnak. Bár nem számoltak be problémákról e tekintetben, nem zárható ki teljes mértékben, hogy néhány, a belföldi elfogatóparancs vagy egyéb, azonos joghatályú határozat meglétéhez ragaszkodó tagállamban ez az európai elfogatóparancs végrehajtását illetően problémákat okozhat. A közelmúltban történt magyar jogszabályi változás – amely szerint az európai elfogatóparancs Magyarországon is elfogatóparancsnak minősül – biztosítja, hogy minden európai elfogatóparancs a belföldi elfogatóparanccsal megegyező joghatállyal bír. A változás összhangban áll az európai elfogatóparancs – mint valamely tagállam bírása által hozott és valamennyi tagállamban (beleértve a kibocsátó tagállamot is) végrehajtható határozat –szellemével. Továbbra is megválaszolatlan az a kérdés, hogy a magyar jog e ponton mennyire egyeztethető össze a kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontjával.

7.2.1.2. Arányosság

A magyar bünvádi eljárási rendszert irányító legalitás elvét úgy értelmezik, hogy európai elfogatóparancsot kell kibocsátani minden olyan esetben, amikor a végrehajtási törvény 25. §-ában megállapított büntetési küszöböt elérték. Az értékelésben részt vett bírók és ügyészek úgy vélik, hogy a magyar bíróságok nem rendelkeznek mérlegelési jogkörrel az európai elfogatóparancs kibocsátásának a tekintetben való helytállósága vonatkozásában, hogy a bűncselekmények a fentebb említett rendelkezés hatálya alá tartoznak-e.

A szakértői csoport megjegyzi, hogy a kerethatározat nem ír elő kötelezettséget az igazságügyi hatóságok részére arra vonatkozóan, hogy bármiféle arányossági vizsgálatot végezzenek egy európai elfogatóparancs kibocsátásakor. A szakértői csoport mindazonáltal helyénvalónak véli, hogy uniós szinten vitassák meg egy ilyen vizsgálat bevezetésének célszerűségét az európai elfogatóparancs-rendszerbe.

7.2.1.3. Több európai elfogatóparancs

Amennyiben ugyanazon személy tekintetében a magyar bíróságok kettő vagy több európai elfogatóparancsot bocsátanak ki, nem lehetséges ezek egyetlen európai elfogatóparancsban való összevonása (még akkor sem, ha ugyanaz a bíróság bocsátotta ki). Ez problémát okozhat, ha a végrehajtó tagállam nem kapja meg egy időben az ugyanazon személyre vonatkozó valamennyi európai elfogatóparancsot (vagy nem kap tájékoztatást ezekről).

RESTREINT UE

A végrehajtó állam több európai elfogatóparancs esetén való figyelmeztetésére szolgáló figyelmeztető rendszer – a SIRENE irodán keresztüli kommunikáció – lehetséges, hogy egyes esetekben nem elegendő.

7.2.1.4. A korábbi nemzetközi elfogatóparancsot felváltó európai elfogatóparancs kibocsátási dátuma

A végrehajtási törvény értelmében a korábbi nemzetközi elfogatóparancs alapján kibocsátott európai elfogatóparancs megtartja az előbbi dátumát. Ezért a formanyomtatvány a korábbi nemzetközi elfogatóparancs kiállításának időpontját tünteti fel, nem pedig az európai elfogatóparancs tényleges kiállítási dátumát. A magyar hatóságok azzal érveltek, hogy e gyakorlat hatását nem kell eltúlozni, mivel a formanyomtatvány f) pontjában további magyarázatot lehet nyújtani.

A szakértői csoportnak elmondták, hogy a rendelkezést a Legfelsőbb Bíróság által elfogadott azon kritérium értelmében fogadták el, mely szerint ilyen esetekben az európai elfogatóparancs kibocsátása nem szakíthatja meg az elévülési időt. A szakértői csoport véleménye szerint ez a kérdés azonban nemzeti szinten más eszközzel is megoldható, amellyel megelőzhetőek a formanyomtatvány helyes kitöltésével kapcsolatos, a gyakorlatból eredő esetleges problémák.

7.2.1.5. Az IRM-ben hétvégén és munkaszüneti napokon nincs ügyelet.

A tájékoztatás alapján az IRM-ben hétvégén nincs tisztviselő ügyeletben, és bíró sem érhető el európai elfogatóparancs kiállítására. Ez sürgős esetekben problémát okozhat, például ha a keresett személyt megtalálják egy másik tagállamban, amely európai elfogatóparancs kibocsátását vagy továbbítását kéri a letartóztatáshoz, vagy amikor a végrehajtó hatóság sürgősen információkat kér.

7.2.1.6. A keresett személy távollétében hozott ítéletek

A magyar hatóságok az európai elfogatóparancs végrehajtásával kapcsolatos leginkább problematikus megtagadási indokokként, illetve a legnagyobb nehézséget okozó problémaként az Írországon és Dániában előfordult két, egymáshoz hasonló esetet említették, amelyekben a magyar bíróságok által a tárgyalásokon jelen nem lévő személyekre kiszabott ítéletek végrehajtása céljára kiadott európai elfogatóparancsot elutasították. A magyar hatóságok véleménye szerint a megtagadás ezen indoka a kerethatározatban foglalt, az érintett személy „távollétében hozott határozat” eltérő értelmezésében, és a nemzeti jogszabályok e ponton való különbözőségében keresendő (lásd a 3.5. pontot).

RESTREINT UE

A szakértői csoportban olyan vélemény is megfogalmazódott, hogy elvben kizárólag a kibocsátó tagállam eljáró bíróságának kellene vizsgálnia, hogy az érintett személyt megfelelően tájékoztatták-e a tárgyalás időpontjáról és helyéről, és elegendőnek kellene lennie, hogy a tagállam az erre vonatkozó megfelelő információt feltüntesse a formanyomtatvány d) pontjában. Az ilyen ítélet végrehajtását célzó európai elfogatóparancs végrehajtására felkért tagállamnak elvben nem lehetne bizonyítékot kérnie arra nézve, hogy a vádlottat megfelelően értesítették-e a tárgyalás idejéről és helyéről, mivel e kérdés vizsgálata a kibocsátó tagállam eljáró bíróságának kizárólagos feladata.

7.2.1.7. A specialitás szabályának a működése a gyakorlatban

A szakértői csoport megvizsgálta azokat a gyakorlati nehézségeket, amelyek esetleg akkor merülhetnek fel, amikor az európai elfogatóparancsban nem szereplő cselekményekért átadott személy ellen büntetőeljárást kezdeményező illetékes hatóságok a korábbi átadást vizsgálják; ez a specialitás szabálya megsértésének körülményét idézheti elő. A megkérdezett bírók kifejtették, hogy elfogadnák a személyt átadó tagállam hozzájárulásának megszerzése előtt összegyűjtött bizonyítékot. Az érintett személy azonban nem kerülne bíróság elé a hozzájárulás megadásáig.

7.2.2. Helyes gyakorlat: Útmutató az európai elfogatóparancs kitöltéséhez

Az IRM írásos útmutatót készített, amely konkrét tájékoztatást nyújt az európai elfogatóparancs kitöltésével kapcsolatban. Ez az útmutató magyar nyelven az interneten is elérhető.

A végrehajtási törvény egyik mellékletében szereplő táblázat a kibocsátó igazságügyi hatóságok számára kötelező útmutatót nyújt megjelölve azt, hogy a magyar büntető törvénykönyvben meghatározott bűncselekmények közül melyek felelnek meg a kerethatározat 32. cikkében felsorolt bűncselekményeknek.

7.3 KÖVETKEZTETÉSEK MAGYARORSZÁG VÉGREHAJTÓ TAGÁLLAMKÉNT VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEIRŐL

7.3.1. Elfogatóparancs kibocsátása

7.3.1.1. Az egyszerűsített átadási eljáráshoz (amely a keresett személy beleegyezésével történik) a bíróság nem igényli az európai elfogatóparancs meglétét.

Az egyszerűsített átadási eljárás lehetővé teszi, hogy a keresett személy Interpol figyelmeztető jelzés alapján történő letartóztatását követő hetvenkét órán belül határozat szülessen az átadásról.

Ez az eljárás nem csak azokra az esetekre vonatkozik, amelyekben a magyar hatóságok részére nem továbbították az európai elfogatóparancsot, hanem azokra is, amelyekben ténylegesen nem is állítottak ki európai elfogatóparancsot, ugyanakkor az Interpol figyelmeztető jelzése elfogatóparancson alapul.

Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumnak a látogatás során megkérdezett tisztviselői, a bírók, az ügyészek és ügyvéd által adott válaszok szerint ez a rendszer nem okoz problémákat, és az egyszerűsített eljárásra csak akkor került sor, amennyiben a rendelkezésre álló adatok elegendőnek bizonyultak az átadásról való határozat tekintetében valamennyi fontos kérdés tisztázásához. Az értékelő csoport azonban megkérdőjelezte azt, hogy (akármilyen gyors és hatékony is) valóban ez a legmegfelelőbb rendszer-e. Az átadási rendszer az európai elfogatóparancs keretén kívül működik, és nehézségeket okozhat azoknak a tagállamoknak, akik a kerethatározatot szigorúan alkalmazzák. A legfőbb kérdés egyrészt ahhoz kapcsolódik, hogy az egyén az átadásba való beleegyezésekor mennyire ismeri az európai elfogatóparancs tartalmát (a kerethatározat 11. cikkének (1) bekezdése), másrészt a specialitás szabályának visszavonásához.

7.3.1.2. A magyar végrehajtási jogszabály értelmében az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárás során óvadék alkalmazására nincs lehetőség.

Meg kell jegyezni, hogy a kerethatározat nem írja elő, hogy a keresett személynek az európai elfogatóparanccsal kapcsolatos eljárás során őrizetben kell maradnia. Alapvetően egy ilyen intézkedésre, amely annak megakadályozására szolgál, hogy a keresett személy kijátssza az átadásról szóló határozat végrehajtását, nincs szükség olyan esetekben, ahol egyéb, kevésbé korlátozó intézkedések is elegendőek ahhoz, hogy megakadályozzák a szökését vagy ahol a szökés kockázata nem áll fenn. Mindazonáltal e kérdéssel, valamint a kerethatározat értelmezésével kapcsolatban a tagállamok véleménye eltérő. Ebben az összefüggésben meg kell fontolni a magyar hatóságok egy olyan jogalkotási lehetőség indoklására vonatkozó érvelését, amely szerint a kerethatározat kötelezi a tagállamokat az európai elfogatóparancs végrehajtását biztosító valamennyi szükséges intézkedés meghozatalára.

7.3.1.3. Nem egyértelmű, hogy a végrehajtási jogszabályban felsorolt megtagadási indokokon túlmenően egyéb indokokra is lehet-e hivatkozni.

A Fővárosi Bíróság bíráival tartott találkozón kiderült, hogy nincsen egységes álláspont abban a kérdésben, hogy a nemzeti jogszabályok alapján, vagy a magyar igazságszolgáltatási rendszer általános elvei értelmében lehetséges-e további megtagadási indokokat alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy – bár a végrehajtási jogszabály erről kifejezetten nem rendelkezik – a végrehajtás megtagadását humanitárius megfontolásokra, az alapvető jogokra, vagy a beszámíthatóság hiányára is lehet alapozni.

7.3.1.4. A végrehajtási jogszabály bővíti a kerethatározat 4. cikkének (4) bekezdésében meghatározott megtagadási indokokat (elévülés).

A szakértői csoport megállapította, hogy a végrehajtási jogszabály 4. §-ának (3) bekezdése az elévülést kötelező megtagadási indokként határozza meg, de elhagyja a kerethatározat 4. cikkének (4) bekezdésében szereplő azon feltételt, miszerint a cselekményeknek a magyar büntetőjog szerint a magyar hatóságok saját joghatósága alá kell tartozniuk. A Fővárosi Bíróság bírái megerősítették azt a nézetet, miszerint az európai elfogatóparancsot elévülés miatt akkor is meg fogják tagadni, ha a bűncselekmény nem a magyar igazságügyi hatóságok joghatósága alá tartozik. Ez a megtagadási indokok kibővítését jelenti, és ezért korlátozza a Magyarország és a többi tagállam közötti együttműködést. Ezt a jogszabályi rendelkezést egyértelműen meg kell változtatni.

7.3.1.5. A végrehajtási jogszabálynak a kerethatározat 4. cikke (3) bekezdésében meghatározott megtagadási indok hatályára vonatkozó szövege (a végrehajtási jogszabály 4. §-ának g) pontja) nem felel meg szó szerint a kerethatározat 4. cikkének (3) bekezdésének (arra vonatkozó korábbi határozat, hogy nem indítanak büntetőeljárást vagy megszüntetik azt az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény tekintetében), mivel annak értelmében az európai elfogatóparancs alapjául szolgáló bűncselekmény miatt a feljelentés elutasítására, vagy a nyomozás, illetve a büntetőeljárás megszüntetésére vonatkozó határozatot nem csak az igazságügyi hatóság hozhatja meg (amint az a kerethatározatban szerepel), hanem a „nyomozó hatóság” is.

Az értékelő csoportot azonban tájékoztatták, hogy a magyar jog értelmében a rendőri és az egyéb nyomozó hatóságok is megszüntethetik az ügyet saját kezdeményezésre a vizsgálat lezárását követően, bár az ügyész felügyelete mellett, aki elrendelheti a vizsgálat folytatását is.

7.3.1.6. Magyarország nem hajtja végre a Magyarországon lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár ellen más tagállam bírósága által hozott ítéletet, amennyiben a cselekmények a magyar jog szerint nem minősülnek bűncselekménynek.

A saját állampolgárok átadását illetően Magyarország kötelezően alkalmazza a kerethatározatnak mind a 4. cikk (6) bekezdését, mind pedig az 5. cikk (3) bekezdését. A látogatás alkalmával kapott tájékoztatás alapján egyértelmű azonban, hogy Magyarország csak akkor fogja végrehajtani az ítéletet, amennyiben a cselekmény a magyar jog értelmében bűncselekménynek minősül.

A szakértői csoport véleménye szerint e feltétel – bár azt több tagállam is alkalmazza – olyan helyzethez vezet, amelyben az együttműködés nem kiegyensúlyozott és aláássa a közös igazságügyi térség egyik célkitűzését, nevezetesen azt, hogy egyetlen elkövető sem maradhat büntetlenül.

7.3.1.7. A saját állampolgárok átadására vonatkozó további korlátozások

A saját állampolgárokra vonatkozó, már említett átadási korlátozásokon túlmenően, nem adható át az a Magyarországon lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár sem, akit külföldön távollétében ítélték el, még akkor sem, ha garanciát nyújtanak az eljárás megismétlésére. A magyar hatóságok megjegyezték, hogy ilyen esetben az európai elfogatóparancsot büntetőeljárás vagy egyéb intézkedések kezdeményezése mérlegelésének céljából a Legfőbb Ügyészséghez küldik. Az értékelő csoport szerint ez a gyakorlat ellentétes a kerethatározattal.

7.3.2. Helyes gyakorlat

7.3.2.1. A keresett személy számára már az eljárás igen korai szakaszában biztosítják a védelemhez való jogot

Az érintett személy saját nyelvén időben átfogó tájékoztatást kap a letartóztatás okairól és az eljárásról, továbbá szükség esetén közvetlenül a letartóztatás után és végig az eljárás folyamán tolmács segíti. A kapott tájékoztatás szerint a védőügyvéd és – szükség esetén – a tolmács által nyújtott segítség a keresett személy számára térítésmentes.

8. AJÁNLÁSOK

8.1. AJÁNLÁSOK MAGYARORSZÁG SZÁMÁRA

8.1.1. Kibocsátó tagállamként

1. ajánlás – A jogszabály olyan értelmű módosításának mérlegelése, hogy az előírja, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancsot minden esetben belföldi elfogatóparancs vagy azonos joghatályú végrehajtható bírósági határozat előzze meg (lásd a 7.2.1.1. pontot).

RESTREINT UE

2. ajánlás – A 2003. évi CXXX. törvény 26. §-ának módosítása annak érdekében, hogy azokban az esetekben, amikor már meglévő nemzetközi elfogatóparancs felváltása céljából európai elfogatóparancsot bocsátanak ki, az európai elfogatóparancs kibocsátásának időpontját egyértelműen feltüntessék az európai elfogatóparancs formanyomtatványán (lásd a 7.2.1.3. pontot).

3. ajánlás – A megfelelőnek vélt módon a hét minden napján 24 órában működő ügyelet létrehozása az IRM-ben és a bíróság szintjén, az európai elfogatóparancsokkal kapcsolatos sürgős esetekben (hétvégén és munkaszüneti napokon) való eljárás céljából (lásd a 7.2.1.5. pontot).

4. ajánlás – Olyan mechanizmusok létrehozásának mérlegelése, amely az európai elfogatóparancsban nem szereplő, az átadás előtt elkövetett bűncselekményekért átadott személy ellen büntetőeljárást kezdeményező illetékes hatóságok számára lehetővé teszi, hogy a specialitás elvének betartása céljából kellő időben megvizsgálják az átadás körülményeit (lásd a 7.2.1.7. pontot).

8.1.2. Végrehajtó államként

5. ajánlás – A más tagállam által kiadott Interpol figyelmeztető jelzés alapján végrehajtott egyszerűsített átadás gyakorlatával összefüggésben annak biztosítása, hogy a rendelkezésre álló információk megegyezzenek az európai elfogatóparancsban szereplőkkel (lásd a 7.3.1.1. pontot).

6. ajánlás – Az európai elfogatóparancsok a végrehajtási jogszabályban kifejezetten felsoroltaktól eltérő okokból való megtagadása lehetőségének a felülvizsgálata megfelelő szinten (lásd a 7.3.1.3. pontot).

7. ajánlás – A 2003. évi CXXX. törvény 4. §-a c) pontjának módosítása oly módon, hogy összhangba kerüljön a kerethatározat 4. cikkének (4) bekezdésével (lásd a 7.3.1.4. pontot).

8. ajánlás – A magyar jogszabályok olyan módosítása, hogy Magyarország a magyar állampolgárok ellen más tagállamban hozott olyan ítéletek esetében is átadja az érintett személyeket, vagy pedig végrehajtsa a más tagállamok bírósága által kiszabott szabadságvesztéssel járó olyan ítéleteket, amelyek a magyar jog értelmében nem büntetendő bűncselekményre vonatkoznak (lásd a 7.3.1.6. pontot).

9. ajánlás – A magyar jogszabályok módosítása azon különös intézkedések eltörlésével, amelyek azokra a Magyarországon lakóhellyel rendelkező magyar államokra vonatkoznak, akiket más tagállamban távollétükben hozott határozattal ítélték el (lásd a 7.3.1.7. pontot).

RESTREINT UE

8.2. AJÁNLÁSOK EGYES MÁS TAGÁLLAMOKNAK

10. ajánlás – Amennyiben a terhelt ellen távollétében hoztak ítéletet, és a kibocsátó hatóság a formanyomtatvány d) pontjában jelezte, hogy az érintett személyt értesítették az ítéletet eredményező tárgyalás időpontjáról, a tagállam ne kérhesse az 5. cikk (1) bekezdése szerinti garanciát vagy annak a ténynek a bizonyítását, hogy az érintett személy kapott tájékoztatást (lásd a 7.2.1.6. pontot).

8.3. AJÁNLÁS AZ EURÓPAI UNIÓNAK

11. ajánlás – Az európai elfogatóparancsról szóló kerethatározat módosításának megfontolása annak érdekében, hogy a kibocsátó hatóságnak elegendő ideje legyen az európai elfogatóparancs megfelelő nyelvi változatának elkészítésére és/vagy annak érdekében, hogy kötelezzék a végrehajtó hatóságot olyan európai elfogatóparancs elfogadására, amelyet a kiállító tagállam nyelvén állítottak ki..

12. ajánlás – A megfelelő uniós intézményekben már folyamatban lévő, azon kérdéssel foglalkozó megbeszélések folytatása, hogy az európai elfogatóparancs rendszere kiegészíthető-e az európai elfogatóparancs kibocsátásakor elvégzendő arányossági vizsgálattal

DECLASSIFIED

RESTREINT UE

A. MELLÉKLET

PROGRAMME OF VISITS

Monday, 2 July 2007

Morning: Arrival of the evaluating team

14.00 – 16.30 Introductory meeting at the Ministry of Justice and Law Enforcement

Tuesday, 3 July 2007

9.30 – 11.30 Visit to the Sirene and Interpol Bureaus

12.15 – 13.15 Lunch

14.00 – 16.00 Visit to the Metropolitan Court of Budapest

19.00 Dinner

Thursday, 4 July 2007

8.30 - 10.30 Visit to the Office of the Chief Prosecutor General

10.30 Depart of the delegation for Ráckeve

12.00 – 13.30 Visit to the Ráckeve City Court

14.00 – Lunch at Ráckeve

Friday, 5 July 2007

09.00 - 10.00 Meeting with a defence lawyer

10.30 – 12.30 Closing session at the Ministry of Justice and Law Enforcement

13.00 – 14.00 Lunch

RESTREINT UE

B. MELLÉKLET

LIST OF PERSONS MET

Ministry of Justice and Law Enforcement

Mr. Lipót Höltzl, Head of the International Criminal Law Department

Ms. Klára Németh-Bokor, Deputy Head of the International Criminal Law Department

Ms. Tünde Forman, Deputy Head of the International Criminal Law Department

Ms. Henriett Nagy, Senior Legal Officer at the International Criminal Law Department

NEBEK

Mr. Zoltán Dani, Colonel Director

Mr. Péter Kővári, Head of Section, Interpol National Central Bureau

Ms. Dóra HAJDUK, Project co-ordinator, Sirene Bureau

Metropolitan Court Budapest

Ms. Erzsébet Mázi-Szepesi, Judge, Deputy Head of the Penal College

Mr. Zsolt Horváth, Judge

Ms. Andrea Kenéz, Judge

Office of the Prosecutor General

Mr. László Láng, Prosecutor, Head of the Department of Supervision of Prosecution

Ms. Éva Kis, Prosecutor, Deputy - Head of the Department of Supervision of Prosecution

Ms. Andrea Répássy, Prosecutor at the Metropolitan Chief Prosecutor's Office

Ráckeve County Court

Mr. László Mészori, Judge, Head of the Penal College at the Pest County Court

Ms. Ágnes Krizsán, Judge, President of the Ráckeve County Court

Mr. János Mohácsi, Judge

Ms. Ágnes Serfőző, Judge

Mr. László Balogh, Judge

Defence lawyer

Mr. Csaba Maráth, private attorney

RESTREINT UE

C. MELLÉKLET

LIST OF ABBREVIATIONS/GLOSSARY OF TERMS

ACRONYM ABBREVIATION TERM	ENGLISH EXPLANATION
FD	Council Framework Decision of 13 June 2002 on the European arrest warrant and the surrender procedures between Member States
MoJLE	Ministry of Justice and Law Enforcement
NEBEK	International Law Enforcement Co-operation Centre
OITH	National Council of Justice

DECLASSIFIED